

Telegraful Român

Organ național-bisericesc

Abonamentul:

Un an 300 Lei. — Șase luni 150 Lei. — Trei luni 80 Lei. — Pentru străinătate un an 600 Lei. Pentru America 4 Dolari.
Ziarul apare Martia și Vineră

Prețul inserțiunilor: un șir petii 5 Lei pentru odată, dacă se publică de mai multe ori se dă rabatul cuvenit.

Abonamentele și inserțiunile

să se adreseze Administrației ziarului „Telegraful Român”, Sibiu, Strada Mitropoliei Nr. 45.

Correspondențele

să se adreseze Redacției „Telegraful Român”, Strada Mitropoliei Nr. 45. — Scrisori nefrancate se refuză — Articole nepublicate nu se înapoiază.

Prea Sfinția Sa Ioan I. Papp

Episcopul Aradului

Biserica ortodoxă a mitropoliei noastre de dincoace de Carpați este pusă în adâncă jale.

Seniorul Episcopatului nostru, Prea Sfinția Sa Episcopul Ioan I. Papp, al Aradului, după un morb lung dar latent, pe care l-a suportat cu creștinească resignațiune, îndeplinindu-și până în ultimul moment, cu rară conștiințioasă datorințele împreunate cu înalta sa misiune, a decedat în Domnul, Miercuri în 21 Ianuarie, d. a. în al șaptezeci și șaptelea an al etății.

Toți știm de doi ani încoace, că P. S. Sa, Episcopul nostru dela Arad, este suferind. Moartea Prea Sfinției Sale n'a venit pe neașteptate; n'a surprins pe nimenea. Cu toate acestea, regrete adânci a provocat lovitura aceasta dată din partea sorții, acum văduvitei dieceze a Aradului, în cele mai largi cercuri românești, — căci pierderea îndurată este mare.

Decedatul prelat era înzestrat cu frumoase talente și cu un deosebit dar de muncă.

Chemarea decedatului în fruntea diecezei Aradului, a urmat din niște lupte înversurate, până aici neuzitate și necunoscute în biserica noastră, cari au provocat multe și mari neînțelegeri, între frații de același neam și aceeași lege; zbucimările prin cari a trecut dieceza Aradului după moartea Episcopului Goldiș, durând sedisvacanța timp de peste un an de zile, răposatul în Domnul cu mult tact, răbdare și prudență a trebuit să le înlăture pentru

a aplană divergențele, și pentru a stabili pacea și liniștea atât de necesară, bu-nului mers al afacerilor noastre bisericești, școlare și fundationale.

În lungul timp al păstoririi sale, activitatea sa ierarhică, nu s'a mărginit numai asupra întinsei sale dieceze, ci asupra întregii mitropolii, pentru că, — ca cel mai bătrân Episcop din mitropolia noastră, — în două rânduri, după adormirea întru Domnul a I. P. S. Sale Mitropolitului Ioan Mețianu, și după răposarea Mitropolitului Vasile Mangra, P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp, a condus, cu mult tact, destinele mitropoliei noastre.

Dat i-a fost dela Dumnezeu, să supraviețuiască aproape toți contemporanii săi, și dat i-a fost să vadă răsărind soarele românismului, să vadă scăparea de jugul secular și alipirea noastră la vechiul regat român.

Născut dintr-o familie, ai cărei membri din bătrâni, din generație în generație slujitori au fost sfintei noastre biserici, defunctul Episcop slujitor a fost bisericii sale, de când a pășit pe pragul vieții publice, și din treaptă în treaptă mers-a înainte, până a ajuns capul diecezei de Dumnezeu scutite a Aradului.

P. S. Sa Episcopul Ioan I. Papp s'a născut în comuna Pociovești din comitatul Bihorului, la anul 1848. Încă de copil s'a îndeletnicit cu ale bisericii, ca fiu al cântărețului din strună Ilie.

Studiile gimnaziale P. S. Sa și le-a făcut la liceul român din Beiuș; după ce

a trecut examenul de maturitate cu deosebit succes, s'a înscris la cursul teologic din Arad. Ca student în teologie a început să lucreze în cancelaria consistorială.

În timpul episcopiei P. S. Sale Ioan Mețianu în anul școlar 1875—6, P. S. Sa a fost un an de zile și profesor în teologie dar simțindu-se lipsa P. S. Sale în administrația bisericească, a fost rechemat la Consistor.

În tot timpul funcțiunii sale, P. S. Sa s'a distins printr-o pricepere deosebită de funcționar și în special ca excelent conducător de serviciu și neobosit muncitor.

Conducător al tuturor ramurilor de lucrări și în toate resorturile priceput fiind, P. S. Sa a fost spiritus rector al multor lucrări grele mai importante, din câte s'au făcut în eparhia Aradului; căci a servit sub preafericiții Episcopi: Procopie Ivacicovici, Miron Romanuș, Ioan Mețianu și Iosif Goldiș. Calea ierarhică a străbătut-o începând de jos, dela rolul de practicant; și a trecut prin toate gradele ierarhice.

În 30 Ianuar 1903 a fost ales cu majoritate de voturi episcop al diecezei Aradului fiind introdus și instalat ca episcop la începutul lunii Maiu același an.

De atunci și până la moartea sa a condus cu mult tact și înțelepciune dieceza încredințată cărmuirii sale, distingându-se ca un bun conducător și chivernisitor al averilor bisericești, cari sub conducerea sa au făcut însemnate progrese.

După o muncă obositoare purtată la altarul Domnului, timp de peste o jumă-

tate de veac, înaltul prelat l'niștit a putut să părăsească această vale a p'angerilor, pentru a-și primi răsplata acolo, unde dreapta judecată se croiește asupra tuturor faptelor omenești.

Odihnească-l Dumnezeu în pace, iar sufletul său nobil azeze-l acolo, unde toți dreptii se odihnesc.

În veci amintirea lui!

Trista știre despre trecerea la cele eterne a P. S. Sale Episcopului Ioan al Aradului, a sosit în Sibiu, joi în 22 l. ct. dimineța.

Această dureroasă veste a fost comunicată I. P. S. Sale mitropolitului nostru Nicolae, telegrafic, la Viena.

In chestia unificării organizației noastre bisericesti

de juriconsultul Consistoriului arhiepiscopalean, avocatul IOAN PREDĂ

În numerii 20 și 21 din anul 1921 ai Telegrafului Român am tractat chestia unificării organizației noastre bisericesti, după cum fusese ea proiectată de ancheta resp. comisiunea anume exmisă spre elaborarea unui proiect de statut organic, care să servească ca punct de plecare sau ca bază la discuție în corporațiunile reprezentative ale bisericilor din singurele provincii.

Proiectul acela al comisiunii și resp. anchetei, cât știu eu, n'a fost discutat în corporațiunile reprezentative ale bisericilor din singurele provincii, ci cum se vede a fost promovat — poate cu unele modificări — guvernului spre aprobare. — Guvernul a elaborat apoi însuși, în conformitate cu proiectul anchetei, un *proiect de lege* propriu p-ntru organizarea bisericii ortodoxe române, care ca toate proiectele de lege va fi supus deliberării și votării parlamentului și apoi, sancționat din partea Majestății Sale a Regelui, va forma în viitor *legea pentru organizarea bisericii ortodoxe române*.

Încă înainte însă de votarea acestei legi reprezentanții bisericii a întocmit pe temeiul principiilor și d. s. pozițiilor legii votând, un *Statut de organizare a bisericii ortodoxe române*, care a și fost aprobat de Consiliul de miniștri și mai poate fi modificat de congresul național-bisericesc numai cu o majoritate de $\frac{2}{3}$ voturi, având a se supune eventualele modificări din nou aprobării Consiliului de miniștri și sancționării M. S. Regelui.

Stăm deci în fața cu un proiect de lege și cu un statut ce se mai pot încă modifica. Și de aceea cred eu este timpul suprem, ca să întreprindem totul spre a conserva drepturile și achizițiunile Statutului organic săgunitan.

Statutul organic săgunitan face deosebirea cuvenită între chestiile spirituale, dogmatice și simbolice — § 141 și 171 Statutul organic — și între celelalte afaceri de organizare, reprezentare, administrație, justiție și executare. Pe cele dintâi le dă în competența și sfera de activitate exclusivă a episcopatului, pe cele din urmă în a osebitelor corporațiuni și oficii compuse din clerici și mireni; conduse însă toate acestea de episcopul respectiv.

Proiectul de statut elaborat la anul 1921 de ancheta, respective comisiunea, exmisă spre acest scop, concentra însă toată autoritatea și toată potestatea, în toate chestiile bisericesti, în mâinile episcopatului,

Membrii Consistoriului mitropolitan aflători în Sibiu, s'au întrunit în ședință și au rugat telegrafic pe P. S. Sa episcopul Iosif al Caransebeșului să conducă actul înmormântării. Totodată a delegat pe P. S. Sa arhiereul Filaret Musta, doii Valeriu Braniște, și Dr. Aurel Lazar, să ia parte la înmormântarea care va avea loc Sâmbătă în 24 Ianuarie a. c. la ora 10 a. m. reprezentând Consistorul mitropolitan. A delegat totodată pe directorul oficiului statistic Pompeiu Morușca să reprezinte cancelaria consistorială mitropolitană.

Asemenea s'a întrunit în ședință și asessorii senatului bisericesc ai Consistoriului arhiepiscopalean, esmițând la înmormântare ca reprezentanți ai Consistoriului arhiepiscopalean pe doii Dr. Ioan Stroia, Dr. George Proca și Virgil Nstor.

făcând pe episcop despot absolutistic în eparhia sa.

Noul proiect de lege și noul statut de organizare a bisericii, se *abate* dela dispoziția aceea a proiectului din 1921, care concentra toată puterea și toată autoritatea în mâna Sf. sinod episcopesc și țin și ele seamă de natura de tot diferită a chestiilor spirituale, dogmatice și simbolice, de aceea a chestiilor de organizare, reprezentare, administrație etc., cari în sine au o parte curat numai lumească; pentru aceea noul proiect de lege în art. 5 și noul statut de organizare tot în art. său 5 îndrumă chestiile de credință, dogmatice, sacramentale și rituale în competența și sfera de activitate a Sf. sinod episcopesc, pe când pe cele de organizare, administrație, justiție și reprezentare a bisericii, le îndrumă în competența și sfera de activitate a congresului național-bisericesc, care numai în $\frac{1}{3}$ parte constă din clerici, în $\frac{2}{3}$ părți însă din mireni.

Să nu se creadă însă că prin dispoziția aceasta se deschide mirenilor calea la conducerea și ocărnuirea bisericii. Pentru că congresul național bisericesc este ca și Sf. Sinod o corporațiune, care să întruiește tot numai din 3 în 3 ani. Fapta conducere și ocărnuire a bisericii o efectuează deci delegația acestui congres, așa numitul *Consiliu central bisericesc*, care se compune din 15 membri, câte trei din fiecare mitropolie, în $\frac{1}{3}$ parte clerici și $\frac{2}{3}$ părți mireni, sub conducerea mitropolitului primat, sau substitutului său. Acest consiliu central bisericesc este forul administrativ permanent central; cu cancelaria sa proprie, quasi locțiitorul Consistoriului nostru mitropolitan de azi. Dar dintre membrii săi numai 5 clericali vor fi salariați; prin urmare ei vor administra întreaga biserică, iar mireni vor forma a cincia roată la car, de care te folosești numai în caz de lipsă.

Afară de Consiliul central bisericesc, va mai funcționa în centru încă un *Consistoriul spiritual central și Eforia Bisericii*, ca organe centrale pentru întreaga biserică.

Consistoriul spiritual central constă din 5 membri *toți preoți* numiți de Sf. Sinod din fiecare mitropolie câte unul și pentru o durată de 6 ani. El este instanță de Apel, revizuire și pentru asigurarea unității de jurisprudență în afacerile disciplinare și judecătorești ale preoților apelate dela Consistoriile spirituale eparhiale.

Eforia bisericii este asemenea un oficiu permanent pentru administrarea

averei comune a bisericii și a sumelor acordate din bugetul statului pe seama bisericii. — Ea să compune din 3 membri: unul numit de M'nstrul Cultelor, iar 2 aleși de Congresul național bisericesc pe timp de 6 ani.

Pe lângă schimbările din articolii 5 ai noului proiect de lege și statut și pentru cazul când barem 3 dintre membrii Consiliului central bisericesc și unul dintre cei ai Eforiei ar fi să se aleagă dintre mireni, cu corporațiunile și oficiile centrale, în cele din urmă ne-am putea mulțumi.

Nici când însă nu ne vom putea mulțumi și împăca cu dispozițiile art. 164 și 166 ai noului Statut de organizare a bisericii ortodoxe române, în înțelesul cărora alegerile membrilor consiliului eparhial, ba chiar și toate concluzile adunării eparhiale sânt supuse *aprobării* episcopului. — Această dispoziție e cu atât mai lipsită de temei, cu cât episcopul e președintele adunării eparhiale și ca atare are posibilitatea de a oprit chiar prin suspendarea ședinței aducerea de concluze cari după părerea sa ar servi în detrimentul bisericii. Iar în înțelesul art. 167 și așa hotărârile adunării eparhiale, cari după părerea episcopului ar putea vătăma interesele bisericii sau ale statului, la cererea acestuia au să fie sustinute Sf. Sinod spre apreciere și ulterioară dispunere.

Cu viață satisfacțiune constat însă din nou: că atât noul proiect de lege, cât și Statutul de organizare a bisericii ortodoxe române *au abandonat sistemul absolutistic* ce-l acceptase ancheta și comisiunea dela 1921, care introducea în biserică absolutismul episcopal, și au restabilit din nou și acum pentru întreaga biserică sistemul inaugurat de Statutul organic săgunitan, în înțelesul căruia *biserica se conduce de corporațiunile și oficiile ei, legal instituite, în frunte cu episcopul sau locțiitorul acestuia*. — Aceasta se exprimă clar și limpede în aliniatul ultim al art. 8 din Proiectul de lege, precum și în art. 30 și 83 din Statut, în ceea ce privește parohia și protopopiatul. În ce privește însă pe episcop, dispoziția art. 153 din noul Statut de organizare este mai îndoielnică, întrucât în acesta se zice că: Episcopul *conduce* afacerile eparhiale, cu *ajutorul* adunării eparhiale și consiliului eparhial, de unde s'ar putea deduce că eparhia o cărmuiește episcopul singur, în mod absolutistic, iar adunarea eparhială și consiliul eparhial ar fi numai niște organe ajutoare pe care le poate folosi episcopul după placul său. Îndoeala posibilă în înțelesul art. 153 din Statut, o delată însă art. 182 al aceluiași Statut, care ne spune că: Consiliul eparhial — Consistoriul nostru eparhial de azi — *este organul administrativ în afacerile bisericesti, culturale și fundaționale pentru eparhia întreagă*. Va să zică el însuși are să administreze, firește sub conducerea episcopului sau locțiitorului său.

Astfel deci noul Proiect și noul Statut de organizare nu d.feră în privința principiilor fundamentale conducătoare, de Statutul organic săgunitan. Autonomia bisericii întregi ca atare, precum și autonomia părților ei constitutive, a parohiilor, protopopiatelor, mână-tirilor, episcopilor și mitropoliilor este intrărase pe deplă asigurată. Sistemul reprezentativ e conservat atât în ceea ce privește reprezentarea clerului și a poporului în corporațiunile reprezentative și legiuitoare, cât și în diferitele oficii bisericesti.

(Sfârșitul urmează).

Sf. Sinod. Săptămâna viitoare se va redeschide sesiunea ordinară a Sf. Sinod.

Înălții prelați vor lua cunoștință de modificările aduse de dl Al. Lăpedatu, ministrul cultelor și artelor, proiectului pentru organizarea unitară a administrației bisericilor ortodoxe, după care acest proiect va fi depus în senat.

Sf. Sinod se va ocupa apoi cu chestiunea înființării patriarhiei românești și alte chestiuni bisericești.

Sărbătorirea unirii. Sâmbătă, în 24 Ianuar 1925, la sărbătoarea națională pentru unirea țărilor românești, a principatelor la 1859, și a României între marginile sale firești la 1918, va fi înălțat o conferință în sala mare a prefecturii județului Sibiu, la ora 6 seara, pr. ION LUPAȘ, profesor universitar în Cluj. Subiectul conferinței va fi: Ideea de libertate și unitate națională în trecut. În aceeași zi, se țin sărbători școlare, ear d. a. la ora 3, se va desfășura, în teatrul Sibiului, a doua oară, comemorarea lui Avram Iancu, primită cu atâta însufiețire în seara din 18 I. c.

Nr. 855/1925 Ep.

Circulară

cătră Oficiile protopresbiterale și parohiale din Arhiepiscopia ortodoxă română de Alba-Iulia și Sitlu.

Atragem atențiunea oficiilor parohiale, că bugetele bisericești pe anul curent se vor compune conform cu dispozițiile cuprinse în ordinele noastre Nr. 10.863/1923 Ep. și 10.972/1924 Bis. În toate bugetele se va prelucra o sumă oare care pentru fondul Regele Ferdinand și Regina Maria.

Parohiile vor înainta bugetele oficiilor protopresbiterale până la 15 Februar, ear acestea până la 1 Martie Consistoriului spre aprobare. Sibiu, 22 Ianuar 1925.

Consistoriul arhiepiscopal.

Congresul ortodox-politic al Ardealului*

— O propunere —

Astă vară, scriind despre «tendințele partidului național», am afirmat că partidul acesta a fost sechestrat de gruparea greco-catolică, ce-l conduce azi. Dl director al *Patriei*, într-o conversație la lăcuș, mi-a reproșat că am aruncat *întâia oară* în public, în scris, acest cuvânt, fără a avea un serviciu rău politicilor țării. Rău? bun? aceasta o va arăta viitorul. Dar eată că apare acum memoriul dl V. Goldiș și soților săi parlamentari; și că ei pun chestia în același fel, ca mine, care tot din sferele partidului național fusese informat.

Nu știu ce concluzii vor reeși, pentru dl Goldiș și tovarășii săi, din constatăriile Domniilor lor. I. privește. Pentru mine, ca român de legea ortodoxă și membru într-un sinod eparhial, ba și într'un consistor eparhial, rees cele ce urmează:

1. Toată ortodoxia mea transilvană, din Tisa până în Cluj, din Carpații sudici până în cel nordici, este dator să se scoale soldar și să întrebe răsunător: Până când astfel? Până când, în numele Ardealului, să opereze neturburată o camarilă politică greco-catolică, limpede conjurată să nu fie seamă de: rostul numeric al nostru, de rostul cultural al nostru, de proporția intelectuală ce o oferim patriei, și Ardealului în special? Până când stări ca cele denunțate de

dl V. Goldiș mai pot fi admise de noi? Deci: Se cere un protest energic!

2. Consecvența procedurii, așa cum ea reese din memoriul Goldiș și consortei, ne obligă și pe noi la o consecvență de aceeași tărie, nedesmințită nici odată. Tăria nu o putem lua decât din consimțământul universal al ortodoxilor întruniți undeva la stat cumințe. Deci: Se cere ca un congres ortodox-politic să se întrunească undeva, eu aș zice: la Sibiu!

3. La acest congres ch-stiunile de discutat — este clar — n'ar fi mărginite la raportul ortodoxiei cu partidul național; ar fi meschin să se oprească aici. Congresul va trebui să clarifice, printr'o discuție înaltă și demnă, printr'o formulă pilduitoare: care este rostul politic al ortodoxiei române ardelenesti?

Biserica ortodoxă — oriunde — s'a armonizat totdeauna cu interesele statului: Se va clarifica deci, raportul ei cu politica de existență materială și morală nestirbită a statului român.

Biserica ortodoxă este și astăzi privită de confesiunile circumiacente cu aceiași ochi ca în trecut. Dec: se va clarifica raportul nostru cu cele confesiuni controlând concepția noastră etică, socială, economică, politică în paralel cu a lor, în paralel și în iusticiă fixată, și se vor formula problemele la care servitorii și credincioșii ei sânt chemați a se devota.

Dându-se răspunsuri precise la chestiunile arătate, se poate înălța un drapel de a cărui falăire unitatea națională a statului să fie folosită.

3. Biserica ortodoxă, desfăcută în autoimii eparhiale, nu pare a avea aceeași unitate de simțire, pe care o au alte biserici comandate, nu conduse. Congresul bisericesc-politic va putea arăta în ce fel de direcție se va lucra, pentru ca, pe deasupra despărțirilor administrative, să se alcătuiască un spirit de solidaritate a lucrărilor sociale politice, menite să facă din cuvântul «dominant» o realitate impusă de valoare reală a muncii sale, adică a muncii credincioșilor.

4. Prin toate aceste nu înțelegem să ducem războiul confesional; stimulăm de îndrăzneală a tora, — voim să ne ridicăm prin muncă până la locul din care să putem da poporului și statului maximul de progres social și politic ce-l poate da o biserică mare. Să se formuleze, deci idealul politic și social ale ortodoxiei ardelenesti.

În fața acestor realizări de viitor vor amuși toate izerile încercări de-a mai micșora ortodoxia: în total, prin propagandă; în special prin subminarea bărbăților ei aparțin.

Cum ar trebui organizat congresul ortodox-politic?

Cățiva bărbăți reprezentativi din Sibiu ar redacta apelul pe care ar fi invitați să-l iscălească, din toate centrele ortodoxe puternice, bărbăți de aceeași calitate.

S'ar redacta un regulament *ad hoc* pentru discuții. Fiecare raport scris ar fi însoțit de un *coraport*, de un *co-referent*, garantând astfel completarea soluțiilor.

Discuțiile ar fi presedate, pe rând, de mitropolit și episcopi, întru cât invitați fiind, ar fi sosit la locul datoriei lor de-a colabora cu priveghere părintească la evoluția bisericii lor spre rolul de biserică militantă pentru popor și stat. Cel doi vicepreședinți ar fi — laic! Episcopilor li s'ar lăsa însă neatinș dreptul de a-și trimite reprezentanți, la rândul lor, cu drept de a prezida în locu-le.

Pentru a nu alcătui... «spectacole», s'ar elimina orice cuvânt inutil de «salutare» oficială și de colaborări neserioase. Ca să se știe că la așa ispravă ne adunăm pentru muncă și cu consecvență că ne facem datoria în tăcere, dar cu efect.

Foarte din vreme referenții și coreferenții se vor înștiința despre temele ce li s'au conferit, fără a li se pune nici o restricție libertății de gândire și cuvânt.

Primul congres ortodox-politic ardelenesc va trebui să se ocupe îndată și de mijloacele materiale pentru publicarea discuțiilor și pregătirea celui de-al doilea.

Membrii lui ar putea fi trimiși tuturor organelor bisericești, ai protopopiatelor, ai societăților interesate în a-tfel de chestiuni și — orice ortodox cărui chestiunea li va părea vrednică de osteneala sa și de sprijinul său.

La a-tiuni duse pe tăcuie, noi am răspunde astfel pe față!

Dar răspunsul trebuie dat; el trebuie să răspunde ori de câte ori va fi nevoie: mai rar, dacă va avea de priveghiat acțiuni lente; des, dacă situațiile vor cere.

Cei chemați să lucreze — au cuvântul!

G. Bogdan Duică,
deputat sinodal.

Păstrarea obiceiurilor religioase

— Pildure frumoasă —

Societatea de cultură Academia populară din Radauții Bucovinei a pus la cale în earna aceasta o întrecere a tineretului pentru a se vedea: Cine știe spune cele mai frumoase colinde, cântece de stea, urări de anul nou, și cine știe reprezenta mai bine pe icrozi.

Multă lume, din toate clasele societății, s'a întrunit la Casa națională, să vadă întrecerea tineretului. S'au perândat colindătorii, urătorii, băieții cu steaua și grupele icrozilor, precum și coruri cu colinde.

Cei ce au reușit mai bine, au fost împărțiiți cu premii în cărți pentru tineret și în bani. Cărțile și banii erau daruri făcute de autorități și de societăți culturale.

Când vechile și înălțătoarele obiceiuri încep să se răcescă, în deosebi în viața peștriță a orașelor, asemenea întrecere, ca cea din Radauții, este o lucrare dintre cele mai nimerite spre a îndemna tineră generație să păstreze cu atenție toate bunurile moștenite din părinți religioși și cuminți.

INFORMAȚIUNI

Darul P. S. Sale Episcopului Ioan al Aradului. Din prilejul felicitărilor de Anul nou, P. S. Sa Episcopul Ioan al Aradului a anunțat delegațiunii consistoriale și a corpului profesoral dela seminar, că din agoniseala P. S. Sale, făcute cu ajutorul lui Dumnezeu, pune la dispoziția Ven. Consistor din Arad un milion Lei în depuneri și efecte, care vaforma «Fondul Episcopului Ioan I. Papp pentru burse». Din acest fond se vor distribui burse pentru tinerii din eparhia Aradului cari vor studia teologia la seminarul din Arad, sau la universități din țară și străinătate. Darul marinitos al Arherului, acum decedat, li va păstră memoria și mai luminoasă în sufletele tuturor credincioșilor.

La Sorbona. Dl prof. N. Iorga plecând la Paris, și-a deschis în 17 I. c. ciclul de conferințe la Sorbona. Prima conferință, — la care au asistat profesori ai Sorbonei împreună cu rectorul universității și decanul facultății de litere, apoi fruntași ai intelectualității parisiene și un mare număr de studenți francezi, — a fost un mare succes al românismului.

Biserica în Deliblat. Din Bănatul Jugoslaviei se anunță că lucrările la zidirea bisericii române ortod x de din Deliblată înaintează tot mai mult. Deliblatenii, după despărțirea ierarhică de sârbi, au rămas fără biserică și aveau numai o capelă care nu putea cuprinde numărul mare al credincioșilor noștri din parohie, cunoscuți ca harnici români și buni creștini. Acum aveau cam 200 jugăre pământ avere bisericească; dar lăundu-se eventualitatea ca pământul acesta să fie iust și dăruit nepoștiiilor coloniști sârbi, fruntașii români au hotărât să vândă 100 jugăre pentru clădirea unui sfânt locaș, și astfel credincioșii să aibe cât mai curând o biserică a lor.

† Văd. Iudita Secula născ. Truța. După o văduvie de 40 de ani și în vârstă înaintată de 81 de ani, a încetat din viață, în 20 Ianuar a. c. dna Iudita Secula-Truța, în Oradea M-re, la casa nepoatei sale, dna Catarina Iurca n. Hodos, unde se retrăsese în anii din urmă, și de unde a fost înmormântată ieri, cu pompă cuvenită, în cimitirul orașului. Răposata în Domnul a dus o viață casnică pilduitoare în fostul centru românesc al Zarandului, la Baia de Criș, și mai târziu în Deva. Ca fidei de preot, a îndurat cu tărie rară și cu nelăfrântă credință toate loviturile aspre ale sorții: pierderea timpurie a soțului său, fost avocată, și a celor doi fii, unul doctor în medicină, altul preot în dieceza Aradului, stânși cu toții în floarea bărbăției lor. Ca văduvă a publicat: amintiri din revoluția anilor 48—49, în cartea sa *Din vremi apuse*, și

* Revistele și gazetele din Ardeal sânt rugate a reproduce acest articol.
Red. Telgr. Rom.

În articole apărute în ziare ardelen și bucureștene, și a compus un bun și răspândit manual de economia casei. Cu lăudă Secula apune cea din urmă figură, care imprimase bunului și neînfricatului județ — astăzi uitat — al Zarandului dela 1860—1876, caracterul său românesc, în lumea străină de pe atunci... Dumnezeu s'o odihnească cu dreptul!

Alt monument. Din Praga se anunță că soclul monumentului Mariei Terezie dela Bratislava (Presburg) va fi îndepărtat dela locul de până acum. Pietrele vor fi vândute la licitație publică. Statuia Mariei Terezie se va așeza în palatul arhiducelui Frideric, iar în locul monumentului ei se va înălța bustul unui bărbat distins al Cehoslovăciei.

Ciocnirea de tranziție s'a produs în zilele trecute în Germania. Strășnica ciocnirea a costat viața a 22 oameni. Sânt nemurări răniți. Căuza ciocnirii e păcăle ce se lăsa în ziua aceea.

Arestat... Gazetele dela Roma vestesc, că într'un hotel d'acolo a fost arestat săptămâna aceasta un... român, membru al unei bande de spargători și hoji de hoteluri. Pe acest «român» îl cheamă — Beno Ruckenstein, (uitase, bietul, să și schimbe numele).

Români în America. După cum arată foile române americane, avem astăzi în America vreo 150 mii de români; între aceștia sânt organizați cam 30 de mii; iar restul îl formează: femei, copii, poacăți și socialiști. Poacății sânt cu totul bărbai, femei și copii, cam 10 mii de suflete, iar socialiști vreo 5 mii.

A născut 4 copii. Femea Elena Broșcă, soția unui cioban din județul Botoșani, a născut în ziua de Crăciun 4 copii, dintre cari 3 băieți și o fată. Mama și copiii sânt deplin sănătoși.

Căsătoriile fără copii. În America, scăzând în timpul din urmă în mod simțitor numărul nașterilor, guvernul a cerut parlamentului să voteze o lege prin care să se desființeze toate căznicile, care până în 2 ani dela cununie nu vor fi ferite cu copii. Acest proiect de lege a produs mari frământări în America; dar guvernul nu cedează, zicând că binele țării e mai pe sus de al cetățenilor.

Jurământ nefericit. În Madrid o mamă s'a sinucis de bucurie, că i s'a întors feciorul sănătos dela război. Această nefericită femeie jurase în fața icoanei Maicii Domnului că în caz că fiul ei se va întoarce teafăr acasă, se va jertfi Sfintei Fecioare. După reîntoarcerea fiului, mama a dat o masă mare în cinstea lui, după care și-a pus capăt vieții, așa cum făgăduise.

Ungaria n'are bani? Ziarele budapestane scriu, că în bugetul ministerului de externe esie prevăzută ca la sfârșit al anului o sumă anuală de 25.000 dolari pentru ambasadorul Ungariei la Washington, contele Széchenyi, ginerele lui Vanderbilt, pe când președintele Statelor Unite are deabia o leață anuală de 12.000 dolari.

Societatea română de înmormântare din Sibiu a plătit în lunile Octombrie—Decembrie 1924 ajutoarele de înmormântare după următorii membrii decedați: Petru Simion și Dumitru Morariu (înscrisi în secția I) câte 500 Lei; Parascovia Bunacu (înscrisă în secția I—II) 1000 Lei; Lina Velicu, Ocna-Sibiului (înscrisă în secția I și II) 1500 Lei; Parascovia Marcu, Maria Patrău, Ioan Schiopu din Porumbacu de Jos și Ana Bica din Gușterita (înscrisi în secția I—IV) câte 4000 Lei și Șolron Isaul (înscris în secția II—IV) 3500 Lei. — Suma ajutoarelor de înmormântare, plătite dela 1 Ianuar până la 31 Decembrie 1924, este de 75.699 Lei. Înscriseri se pot face în fiecare zi la cancelaria societății (Căpșistorul arhidiecezan, etaj, spre Catedrală). *Diracțiunea societății.*

CĂRȚI ȘI REVISTE

Sectele religioase din România. În București a apărut broșura scrisă de diaconul Dr. Gheorghe Comșa, din Ministerul de culte, despre sectele religioase. Autorul tratează despre 12 secte. La fiecare sectă face întâi istoricul scurt al sectei, apoi arată care este doctrina și organizarea ei, și care sânt mijloacele ei de propagandă. La sfârșitul broșurii se are autorul reproduce trei ordine circulare ale Ministerului Cultelor și Artelei, împotriva sectelor nazarinenilor și a studenților de biblie, oprite în țară. Recomandăm prețioșii această broșură bine scrisă. Preț 10 lei.

ȘTIRI LOCALE

Serată dansantă românească, fără jocuri românești, a aranjat de corând Societatea «Crucea Roșie» filiala Sibiu la cercul militar civil. Oameni, cu simț de datorie românească, cari au ținut să dea atențiune și să sprijinească inițiativele unei Societăți de binefacere, au privit cu mândrie, cum au răsunat în gol acordurile horei de începere a dansului, fără să se miste un singur suflet din sală. Aveai impresia, că se cântă un marș funebru, și lumea îl ascultă impacientă. Era marșul de înmormântare a vechilor noastre obiceiuri de viață românească...

Ne miră, că ceice stau în fruntea astorfel de instituții, și caută, prin astfel de mijloace, să și sporească fondurile, nu se gândesc să le direcționeze în sensul de a face din ele și mijloace de educație publică. Aș vrea să știu, dacă simțul estetic, care trebuie să domineze și bucuriile unei petreceri, nu recunoaște superioritatea armoniei de mișcări, de ritm și de elasticitate corporală în hora românească, față de jocurile hipermoderne, de o frumseță și igienă morală foarte problematică.

La fel s'a întâmplat și cu biata «Ardeleană». Două părechi, zi două părechi, din întreaga sală, s'au găsit să joace. Și aplauzele degheizate sunau mai mult a ironie, la adresa unui lucru învechit.

În sfârșit, trebuie să fie cineva foarte strâmb făcut sufletește pentru, la mijloc, să părăsească o petrecere românească, chiar dacă n'a izbutit să o facă destul de distractivă, și să plece la alta, a străinilor, un «bal mascat», ce se ținea tot mai în aceeași seară. Așa au făcut o seamă de tineri români, cărora trebuie să le spunem, că și-au făcut de rău încă odată românismul lor, înaintea altor neamuri, fără să le fie făcut o bucurie acelor, în schimb pierzând simpatia celor rămași la urma lor. (P. T. M.)

Sedintă literară. La «Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu», str. Brukenthal Nr. 17 se ține joi în 29 Ianuar 1925 sedință literară. Conferențiar: dl. Dr. Horia Petra Petrescu, secretarul literar al «Asociațiunii». Începutul la ora 8 seara. *Comitetul.*

Convocare. Conform art. 98 din Regula mental pentru aplicarea Decretului-legi privitor la organizarea comitetelor școlare de pe lângă școlile primare și normale se convoacă adunarea generală a părinților, spirijitorilor și tuturor binevoitorilor școlii primare urbane de

stat Nr. 1 din Sibiu, pe ziua de 8 Februar (Duminică) a. c. ora 11 a. m. în localul școlii. Dacă la această adunare nu se va prezenta numărul cerut de membri, aceștia se va ține în ziua de Duminică viitoare, adică 15 Februar a. c. ora 11 a. m. fără privire la numărul membrilor prezenți.

Act de mulțămire

Cu ocaziunea Concertului dat de «Reuniunea culturală națională a meseriașilor români din Sibiu» în 6 Iunie 1925 s'au făcut următoarele suprasolviri resp. rescumpărare de bilete:

Diracțiunea regională a asigurărilor sociale din Sibiu 1000 Lei; Dr. Eugen Piso, deputat, 300 Lei; Dr. Ilie Beu, medic, Ioan U. Soricu, deputat, Dr. N. Regman, insp. inv., Augustin Balabanu, insp. centr. al asig. soc., George Poponea, dir. Tip. arhidiecezan și Petru Bota, croitor, câte 100 Lei; Dumitru Jurca, Orăștie, 60 Lei; Iosif Trifa, red. Luminii Satelor, Aurel Popoviciu, profesor, Teofil Căliman, d.r. școlii de ucenici și firma «Gambinus», câte 50 Lei; Oct. Popa, fost deputat, 40 Lei; Romul Bucsa, paroh și Dr. I. Malteu, cand. de adv., câte 30 Lei; Dr. Zenoie Gheaja, avocat și Petru Moga, comerciant, câte 20 Lei.

Tuturor suprasolvitorilor și spirijitorilor Reuniunii exprimăm și pe această cale adăncă noastră mulțămire.

Sibiu, 15 Ianuar 1925.

Comitetul Reuniunii

Dr. I. Stefanescu
Medic-Specialist pentru Boale
de Piele și Venerice
și-a mutat cabinetul de consultații în
Str. Regina Maria Nr. 40.

Și dă consultații zilnic dela ora 10—12½ a. m.
și 3—5 p. m. (5) 1—1

A apărut și se vinde în **Librăria Arhidiecezană, Sibiu**

Calendarul Bunului Creștin

(Vechiul Calendar arhidiecezan)

pe anul 1925

Cuprinde bogată materie, cu multe chipuri

Conținutul acestui Calendar este următorul: Trupul este ca earba... Pomenirea lui Avram Iancu (cu numeroase ilustrații). Calendarul îndreptat. Să i cunoaștem! (poezii). Întoarcere la biserică străbună. Icoane din biblie (Corabia lui Noe, Potopul, Turnul Babilon). Rugă (versuri). Darul crucii (povești). Moartea Voevodului (versuri). Graba strică treaba. Lăsați vă de brutărî Zece porunci pentru mame. Copil cu cornile. În atențiunea ciitorilor. Felurite: 1. Rostul pământului. 2. Ouă roșii. 3. Răspuns. — Giume. — Tărgurile. Anunțuri diferite.

Calendarul Bunului Creștin are următoarele chipuri: Avram Iancu. Casa lui A. Iancu în Vidra de sus. Neptoi lui Avram Iancu. M. Sa Regele și I. P. S. S. Miropolul Nicolae stând de vorbă cu poporul. M. Sa Regina și A. S. R. Principele Carol părăsind biblioteca din Vidra. M. S. Regina intrând în casa lui Avram Iancu. M. Sa Regina în Vidra de sus. M. Sa Regina în Câmpeni. Terasă în fața casei Iancului. Prnc. Carol spre Gâina. Înaintea locuinței regale din Câmpeni. Tărâni așteaptă pe MM. LL. Preș. Asociațiunii V. Goldiș la Vidra. — Icoane din Biblie. — Biserici călătoare. Din mormântului lui Tutankamon. Tgări care se beau. Bumbacul la noi. Un rege al grășilor.

În celelalte părți ale Calendarului se află: Cronologia, zilele și lunile de peste an, mersul vremii; însemnarea târgurilor, întocmită după luni, ș. a.

Calendarul s'a tipărit în două ediții: o ediție cu Șematismul bisericii ortodoxe române din arhidieceza de Alba-Iulia și Sibiu, cu «Evidență» pentru oficiile protopresbiterale, parohiale, catihetice și învățători, — și altă ediție fără Șematism.

Prețul: Ediția cu Șematism 32 Lei, — fără Șematism 12 Lei.

Plus porto postal Lei 5, și sânt a se trimite înainte prin mandat poștal.

Librarilor, pentru desfacere peste 10 exemplare, se dă rabat